

Stím, jak se v poslední době rozvolňují tradiční věkové hranice recipientů literatury pro děti a mládež, se čím dál víc ukazuje, že tyto neostré hranice se prosazují v různých žánrech. Je skvělé, že na tento jev reagují autoři katalogu *Nejlepší knihy dětem* formou doporučení knih pro konkrétní věkovou skupinu. Ovšem budeme si muset počkat, jakou věkovou skupinu přiřknou dvěma nově vyšlým básnickým knihám, jejichž autory jsou velezkušení autoři poezie „pro dospělé“ – samozřejmě za předpokladu, že kniha Ivana Wernische s názvem *He, he!* (Meander 2019) a soubor veršů Petra Borkovce s titulem *Každá věc má něco společného se štěstím* (Běžiliška 2019) budou do příštího vydání katalogu vybrány.

V básnickém díle Ivana Wernische stojí tvorba pro děti jakoby na okraji. Důsledně vzato, ji naplňuje pouze leporelo *Střelnice*, které vyšlo roku 1987 a v druhém vydání s ilustracemi Ester Nemjó letos v nakladatelství Meander. Avšak právě nakladatelství Meander se zřejmě rozhodlo – podobně jako třeba v případě Petra Nikla – hraničím čtenářské intencionality vzdorovat. Už roku 2011 zde ve výběru samotného autora a s výtvarným doprovodem Jiřího Stacha vyšla knížka *Chodit po provaze je snadné* s podtitulem *Ivan Wernisch*

Poezie pro děti v nových souvislostech

RADEK MALÝ

mládeži. V roce 2015 následovala nonsensová sbírka *Plop! Vyvrtil Žlahvout pšunt i chlpal liqueře*, jež je natolik svérázná, že jejím čtenářem se může stát skutečně kdokoli, kdo je ochoten se autorovy hry s neexistujícími slovy účastnit.

Do třetice tedy letos Meander vydal soubor *He, he!* s ilustracemi malíře Viktora Pivovarova. Jeho editorem i autorem textu na obálce je zkušený Radim Kopáč. Sbíрка je údajně sestavena „ze starých i nových textů“ a určena je „dětem, potažmo mládeži“. Zdůrazňují slovo „údajně“ z předešlé věty – vzhledem k tomu, že Ivan Wernisch proslul rovněž jako velký literární mystifikátor, je skutečně nesnadné zorientovat se v tom, jaká je geneze jednotlivých zařazených básní, natožpak zda byly zamýšleny pro děti. V knize palčivě chybí ediční poznámka, která by původ básní osvětlila, ale zároveň je zřejmé, že její absence je zámerná. Čtenáři, porad si – a tak

se prodíráme texty známějšími i neznámými, každopádně wernischovsky znepokojivými a inovativními a ve spojení s Pivovarovými ilustracemi viděnými zase v jiném světle.

K tvorbě pro děti se stále více uchyluje klasik střední generace Petr Borkovec. Verše z jeho prvního pokusu, leporela *Všechno je to na zahradě* (2013, s ilustracemi Filipa Pošivače), najdeme už ve *Slabikáři* vydaném nakladatelstvím Fraus roku 2007. V nakladatelství Běžiliška následně vyšlo ještě leporelo *O čem sní* (2016, s ilustracemi Andrey Tachezy) a leporelo *Věci našeho života* vydalo v roce 2017 nakladatelství Cesta domů s ilustracemi Adriany Skálové. Dá se tedy říci, že knížka *Každá věc má něco společného se štěstím* s ilustracemi Martina Krkoška (opět vydáno péčí nakladatelství Běžiliška) je na poli dětské tvorby Borkovcovým knižním debutem – i když některé verše jsme mohli číst už v antolo-

gii „strašidelných básní“ *Máme kostru ve skříni* vydané nakladatelstvím Albatros roku 2019.

Borkovcovy básně v této knížce nejsou nahodilým sběrem, ale koncipovaným souborem, který odkazuje k autorovu dětství. Otvírá jej prostor mikrokosmu půdy, avšak už ilustrace na předsádce dává tušit, že se očitáme v Borkovcových rodných Louňovicích pod Bláníkem. Opakovaně je vyzván a oslovován samotný lyrický subjekt (ať už jako Petr, nebo jako Petříček). Častá je forma jednoduchých dvojverší spjatých rýmem, ale někdy je říkadlovitá forma jen zástěrkou a přes svou rytmičnost jsou básně nerýmované. Dokonce se setkáme i s básní v próze. Ve všech případech jde o básně s velmi subtilním humorem a nápadným nostalgickým zabarvením, které podtrhují Krkoškovy ilustrace stylizované do podoby starých fotek.

Ivan Wernisch ani Petr Borkovec ve svých nových básnických textech určených (také?) dětskému čtenáři rozhodně nejdou dítěti vstříc. Nezdá se ani, že by pomohlo obvyklé zaklínadlo zmateného rodiče či literárního vědce: „to je pro starší“. Jde o poezii, která se protne pouze s tím, kdo je ochoten naslouchat – a v takovém případě už na věku skutečně nesejde.

Autor je literární vědec, spisovatel a překladatel.